

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ ДО АСПІРАНТУРИ
для здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

ТЕРНОПІЛЬ-2022

Програма складена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, Закону України «Про вищу освіту» від 6 вересня 2014 року, постанови КМ України «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261, Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році» від 13 жовтня 2021 року № 1098 (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-umov-prijomu-na-navchannya-dlya-zdobuttya-vishoyi-osviti-v-2022-roci>), «Правил прийому до аспірантури та докторантури Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка на 2022 рік» (https://tnpu.edu.ua/abiturient/pdf/2022/Pravyla_pryiomu.pdf).

Програма обговорена і затверджена на засіданнях кафедр англійської філології та методики навчання англійської мови (протокол № 8 від 8 лютого 2022 р.), педагогіки та менеджменту освіти (протокол № 8 від 17 лютого 2022 р.).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зміст програми передбачає виявлення рівня володіння майбутніми аспірантами здобутків педагогічної науки; розуміння генези основних педагогічних категорій, володіння сучасними освітніми технологіями, а також здатності використовувати власні знання для розв'язання педагогічних проблем.

Критерії оцінювання знань та вмінь вступника

Шкала оцінювання відповідей абітурієнтів на питання теоретичного та практичного змісту розміщується в діапазоні від 100 до 200 балів і розподіляється на п'ять рівнів:

- 1) високий,
- 2) достатній;
- 3) задовільний:
- 4) низький,
- 5) дуже низький.

Критерії оцінювання представлені у таблиці 1.

Таблиця 1.

Рівень	Бальна оцінка	Характеристика відповідей вступника
Високий	200 – 190	Абітурієнт дає повну та розгорнуту відповідь на питання білету, демонструє вільне володіння понятійним апаратом, повністю розкриває суть поставленого питання, добре орієнтується у міжпредметних зв'язках, наводить приклади. Абітурієнт демонструє високий рівень сформованості практичних умінь і навичок.
Достатній	189 – 175	У відповідях допускаються неточності або незначні помилки, проте абітурієнт демонструє розуміння матеріалу, логічно обґрунтовує свої міркування. Абітурієнт демонструє достатній рівень сформованості практичних умінь і навичок.
Задовільний	174 – 160	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, переважно відтворюють знання на рівні запам'ятовування. Знання з предмету є неповними, абітурієнт плутається у визначеннях, втрачає логіку та послідовність розкриття питання, не наводить приклади. Абітурієнт демонструє доволі низький рівень сформованості практичних умінь і навичок.

Низький	159 – 145	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Він не володіє основним термінологічним апаратом дисципліни, демонструє відсутність умінь міркувати, робити висновки. Абітурієнт демонструє недостатній рівень сформованості практичних умінь і навичок.
Дуже низький	144 – 100	Абітурієнт допустив грубі помилки, зовсім не розкрив змісту питання, відповідь відсутня. Абітурієнт демонструє відсутність практичних умінь і навичок.

Тривалість підготовки до екзамену складає 1 год.

Форма випробування – усна.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Предмет педагогіки. Основні категорії педагогіки. Етапи розвитку педагогіки. Завдання педагогіки на сучасному етапі побудови національної школи. Процес розвитку особистості: напрямки, суперечності, закономірності розвитку. Роль діяльності й активності в розвитку і формуванні особистості. Вікові етапи в розвитку особистості школяра, їх характеристика. Поняття мети виховання. Ідеал виховання в українській національній школі. Поняття про наукове дослідження, проблему, об'єкт, предмет, мету, гіпотезу і завдання дослідження. Етапи дослідження. Характеристика основних методів науково-педагогічного дослідження. Поняття процесу виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили, етапи. Самовиховання, умови успішної його реалізації, етапи педагогічного керівництва самовихованням, прийоми. Перевиховання, його функції, етапи і принципи. Результативність процесу виховання, її виявлення і можливості виміру. Основні принципи виховання. Поняття методу виховання. Класифікація методів виховання. Естетичне виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності і формування досвіду поведінки. Основні форми виховання. Завдання і зміст позашкільної та позакласної виховної роботи. Поняття про процес навчання, його функції і рушійні сили, компоненти. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів. Види навчання. Закономірності і принципи навчання. Прийоми, методи і засоби навчання. Класифікація методів навчання. Форми організації навчання. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів: функції, вимоги і методи контролю.

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Виникнення виховання. Його зв'язок з трудовою діяльністю людей. Виховання і навчання в країнах Стародавнього Сходу (Шумер, Єгипет, Індія, Китай). Система виховання і навчання в рабовласницьких державах Стародавньої Греції. Проблеми виховання у філософських вченнях Стародавньої Греції (Сократ, Платон, Аристотель, Демокрит). Виховання і школа у Стародавньому Римі. Культура і наука країн Західної Європи в період феодалізму. Школа і педагогічна думка епохи Відродження. Педагогічна спадщина Я. А. Коменського. Педагогічна концепція Дж. Локка. Педагогічні погляди Ж. Ж. Руссо. Педагогічні погляди Й. П. Песталоцці. Дидактичне вчення А. Дістервега. Вчення Р. Оуена про формування людського характеру і його педагогічні дослідження.

Загальна характеристика освіти і виховання в Київській Русі. Втрата державності і занепад системи народної освіти в Україні (XVIII ст.). Освітня політика Росії, Польщі, Австрії на українських землях. Освіта в Україні в XVIII ст. Просвітительська діяльність і педагогічні погляди Г. С. Сковороди.

Вітчизняна школа і педагогіка в першій половині XIX ст. Освітня діяльність і педагогічні погляди О. В. Духновича. Життя, педагогічна діяльність і світогляд К. Д. Ушинського. Практична і теоретична діяльність А. С. Макаренка в галузі виховання. Педагогічна діяльність і літературно-педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського. Педагогічні пошуки вчителів-новаторів України.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Методика як наука: об'єкт методики навчання іноземних мов та її місце в системі наук. Основні методичні поняття, їх характеристика. Методи дослідження. Цілі та зміст навчання іноземних мов у ЗВО. Поняття іншомовної комунікативної компетентності, її структура. Підходи до навчання іноземних мов. Спеціальні методичні принципи, загальнометодичні принципи. Методи навчання. Засоби навчання іноземних мов. Система вправ для навчання іноземної мови. Психолінгвістичні особливості оволодіння мовленнєвими навичками та вміннями. Формування мовних компетентностей (граматичної, лексичної, фонетичної). Формування компетентностей в техніці читання та письма. Формування іншомовних мовленнєвих компетентностей (в аудіюванні, читанні, говорінні, письмі). Формування компетентності в перекладі. Формування навчально-стратегічної компетентності. Формування лінгвосоціокультурної компетентності. Загальна характеристика процесу навчання іноземних мов і культур на сучасному етапі. Урок/практичне заняття як основна форма освітньо-виховного процесу з іноземної мови. Шляхи інтенсифікації освітнього процесу з іноземної мови і культури. Самостійна позааудиторна робота з іноземної мови і культури. Контроль у навчанні іноземних мов.

Перекладні методики навчання. Методи періоду Реформи. Методи навчання іноземних мов після другої світової війни. Сучасні методи навчання іноземних мов.

Екзаменаційні запитання

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

1. Предмет педагогіки. Основні категорії педагогіки. Етапи розвитку педагогіки. Завдання педагогіки на сучасному етапі побудови національної школи.
2. Процес розвитку особистості: напрямки, суперечності, закономірності розвитку.
3. Роль діяльності й активності в розвитку і формуванні особистості.
4. Вікові етапи в розвитку особистості школяра, їх характеристика.
5. Поняття мети виховання. Ідеал виховання в українській

національній школі.

6. Завдання і зміст всебічного розвитку особистості. Програма виховання як система цілей виховання.

7. Поняття про наукове дослідження, проблему, об'єкт, предмет, мету, гіпотезу і завдання дослідження. Етапи дослідження. Характеристика основних методів науково-педагогічного дослідження.

8. Поняття процесу виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили, етапи.

9. Самовиховання, умови успішної його реалізації, етапи педагогічного керівництва самовихованням, прийоми самовиховання.

10. Перевиховання, його функції, етапи і принципи.

11. Результативність процесу виховання, її виявлення і можливості виміру. Критерії вихованості.

12. Основні закономірності процесу виховання.

13. Характеристика основних принципів виховання.

14. Завдання, зміст і методика розумового виховання.

15. Завдання, зміст і методика морального виховання.

16. Завдання, зміст і методика естетичного виховання.

17. Завдання, зміст і методика трудового виховання.

18. Статеве виховання учнів і підготовка їх до сімейного життя.

19. Правове виховання учнів.

20. Економічне виховання учнів.

21. Екологічне виховання учнів.

22. Формування в учнів наукового світогляду.

23. Профорієнтаційна робота в школі.

24. Поняття методу виховання. Класифікація методів виховання.

25. Методи формування свідомості особистості.

26. Методи організації діяльності і формування досвіду поведінки.

27. Методи стимулювання діяльності і поведінки.

28. Методи контролю за ефективністю виховання.

29. Поняття організаційної форми виховання. Характеристика основних форм виховання.

30. Завдання і зміст позашкільної та позакласної виховної роботи.

31. Робота класного керівника.

32. Поняття про колектив, його ознаки, функції, структуру, типи. Динаміка й етапи розвитку колективу.

33. Виховання дітей в сім'ї. Народна сімейна педагогіка. Взаємозв'язок школи, сім'ї, громадськості і церкви у вихованні дітей.

34. Поняття про процес навчання, його функції і рушійні сили, компоненти.

35. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі.

36. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів.

37. Види навчання: пояснювально-ілюстративне, програмоване, проблемне. Використання комп'ютера в навчальному процесі.

38. Зміст освіти в національній школі. Характеристика державного стандарту загальної середньої освіти, навчальних планів, програм.
39. Закономірності і принципи навчання.
40. Поняття про прийоми, методи і засоби навчання. Класифікація методів навчання.
41. Характеристика групи методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
42. Характеристика групи методів стимулювання навчально-пізнавальної діяльності.
43. Характеристика основних позаурочних форм навчання.
44. Поняття про форми організації навчання. Урок: типи і структура уроку.
45. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів: функції, вимоги і методи контролю.
46. Методична робота в школі: завдання, форми.
47. Виникнення виховання. Його зв'язок з трудовою діяльністю людей. Характер виховання в умовах первіснообщинного ладу.
48. Виховання і навчання в країнах Стародавнього Сходу (Шумер, Єгипет, Індія, Китай).
49. Система виховання і навчання в рабовласницьких державах Стародавньої Греції.
50. Проблеми виховання у філософських вченнях Стародавньої Греції (Сократ, Платон, Аристотель, Демокріт).
51. Виховання і школа у Стародавньому Римі. Питання виховання і навчання у творах Марка Фабія Квінтіліана.
52. Культура і наука країн Західної Європи в період феодалізму. Церковні і міські школи. Рицарське виховання.
53. Виникнення і розвиток середньовічних університетів. Боротьба проти схоластики.
54. Школа і педагогічна думка епохи Відродження.
55. Організація процесу навчання в педагогічній системі Я. А. Коменського. Вікова періодизація розвитку дітей. Система шкіл та зміст освіти в педагогічній спадщині Я. А. Коменського. Дидактичні погляди Я. А. Коменського.
56. Я. А. Коменський про моральне виховання і дисципліну в школі. Вимоги до вчителя.
57. Вплив англійської буржуазної революції XVIII ст. на теорію і практику виховання. Педагогічна концепція Дж. Локка.
58. Педагогічні погляди Ж. Ж. Руссо. Ідея природного і вільного виховання. Періодизація життя людини. Народна освіта в період французької революції XVII ст.
59. Життя, педагогічна діяльність і світогляд Й. П. Песталоцці.
60. Педагогічні погляди Й. П. Песталоцці. Ідея розвивального навчання. Теорія елементарної освіти.
61. Дидактичне вчення А. Дістервега. Вимоги до вчителя.

62. Утопічний соціалізм XIX ст. Вчення Р. Оуена про формування людського характеру і його педагогічні дослідження.
63. Стан школи і педагогіки в зарубіжних країнах.
64. Загальна характеристика освіти і виховання в Київській Русі. Організація шкіл, зміст і методи їх роботи. Основні пам'ятки педагогічної літератури Київської Русі. Стан освіти в Руських князівствах в XIII-XV ст. Майстри грамоти.
65. Братські школи України і Білорусії. Навчальні заклади Запорізької Січі. Острозька академія. Книгодрукування.
66. Київська академія та її роль у розвитку освіти України, Білорусії та Росії.
67. Втрата державності і занепад системи народної освіти в Україні (XVIII ст.). Освітня політика Росії, Польщі, Австрії на українських землях.
68. Освіта в Україні в XVIII ст. Просвітительська діяльність і педагогічні погляди Г. С. Сковороди.
69. Вітчизняна школа і педагогіка в першій половині XIX ст. Статут навчальних закладів, підпорядкованих університетам (1804р.).
70. Освітня діяльність і педагогічні погляди О. В. Духновича.
71. Загальна характеристика суспільно-педагогічного руху 60-х років XIX ст. Освітня діяльність і педагогічні погляди М. І. Пирогова.
72. Життя, педагогічна діяльність і світогляд К. Д. Ушинського.
73. К. Д. Ушинський про моральне, естетичне, фізичне виховання особистості, ідея народності у вихованні.
74. Розробка К. Д. Ушинським питань дидактики. Навчальні книги К. Д. Ушинського.
75. Проблема вчителя і його підготовки в творах К. Д. Ушинського.
76. Особливості розвитку освіти і педагогічної науки в західних областях України.
77. Шкільні реформи, проведені в Україні в роки Радянської влади. Особливості розвитку освіти в умовах тоталітарного режиму.
78. Практична і теоретична діяльність А. С. Макаренка в галузі виховання. А. С. Макаренко про дитячий колектив.
79. Педагогічна діяльність і літературно-педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського.
80. Проблема народності виховання в педагогіці В. О. Сухомлинського. В. О. Сухомлинський про гармонійне виховання особистості.
81. Педагогічні пошуки вчителів-новаторів України.
82. Відродження в Україні ідеї національної школи.
83. Естетичне виховання у поглядах видатних педагогів.
84. Розвиток теорії естетичного виховання: традиції і сучасність.
85. Народні традиції художньо-естетичного виховання в Україні.
86. Сутність і основні завдання естетичного виховання в сучасному житті.
87. Поняття культурної ідентифікації.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

1. Методика як наука про навчання іноземних мов.
2. Сучасний стан навчання іноземних мов в Україні.
3. Цілі навчання іноземних мов у ЗВО.
4. Іншомовна комунікативна компетентність; її зміст і структура.
5. Зміст навчання іноземних мов. відбір основних компонентів змісту навчання: мовного і мовленнєвого матеріалу, текстів, комунікативних намірів і типових ситуацій спілкування.
6. Засоби навчання іноземних мов у ЗВО. Типи і види засобів навчання.
7. Проблема підручника і навчально-методичного комплексу з іноземної мови.
8. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземних мов.
9. Вправа/завдання як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності. класифікація вправ, різні підходи до класифікації, критерії класифікації.
10. Поняття про систему вправ та її компоненти (підсистеми, групи, підгрупи).
11. Складники іншомовної лексичної компетентності.
12. Характеристика лексичної підсистеми іноземної мови.
13. Прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики і типу навчального закладу.
14. Вправи для формування іншомовної продуктивної лексичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання.
15. Вправи для формування іншомовної рецептивної лексичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання.
16. Складники іншомовної фонетичної компетентності.
17. Характеристика фонетичної і фонологічної підсистем ІМ; лінгвістична і «педагогічна» фонетика.
18. Вправи для формування (ре-)продуктивної фонетичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання.
19. Вправи для формування рецептивної фонетичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання.
20. Складники іншомовної граматичної компетентності.
21. Характеристика граматичної підсистеми іноземної мови. Лінгвістична і «педагогічна» граматики.
22. Вправи для формування (ре-)продуктивної граматичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання.

23. Вправи для формування рецептивної граматичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання.
24. Загальна характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та вміння. Фактори, що впливають на якість аудіювання.
25. Складники іншомовної компетентності в аудіюванні.
26. Класифікація видів аудіювання і типи аудіотекстів. Вправи і завдання для формування іншомовної компетентності в аудіюванні.
27. Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та вміння. Монологічна і діалогічна форми мовлення та їх комунікативні, психологічні й лінгвістичні особливості (у порівнянні).
28. Складники іншомовної компетентності в говорінні.
29. Етапи й одиниці навчання діалогічного і монологічного мовлення.
30. Вправи і завдання для формування компетентності у діалогічному і монологічному мовленні та використання різних видів опор.
31. Навчально-комунікативна мовленнєва ситуація і способи її створення.
32. Рольова гра і методика її організації та проведення.
33. Загальна характеристика читання як виду мовленнєвої діяльності та вміння. Фактори, що впливають на якість читання.
34. Складники іншомовної компетентності у читанні.
35. Класифікація видів читання і типи текстів для читання. Вправи і завдання для формування іншомовної компетентності в читанні, їх цілі, типи і види та режими виконання.
36. Позааудиторне та індивідуальне читання: відбір текстів, засоби і форми контролю.
37. Загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
38. Складники іншомовної компетентності у письмі.
39. Жанри і типи писемних текстів.
40. Етапи навчання письма і стандарти створення писемних текстів різних жанрів і типів.
41. Вправи і завдання для формування компетентності у письмі: їх цілі, типи і види та режими виконання.
42. Загальна характеристика перекладу як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
43. Складники компетентності у перекладі.
44. Етапи навчання перекладу.
45. Вправи і завдання для формування компетентності у перекладі: їх цілі, типи і види та режими виконання.
46. Складники лінгвосоціокультурної компетентності.
47. Етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності.
48. Вправи і завдання для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності.
49. Складники навчально-стратегічної компетентності.

50. Вправи і завдання для інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності.
51. Інтегроване навчання ІМ.
52. Професійна спрямованість навчання ІМ.
53. Специфіка інтегрованого заняття, вимоги до сучасного заняття з ІМ.
54. Організація і реалізація контролю на заняттях з іноземної мови.
55. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.
56. Автономізація навчання.
57. Індивідуалізація навчання.
58. Самостійна позааудиторна робота з іноземної мови і культури: роль, цілі, завдання, форми, зміст, навчально-методичне забезпечення.
59. Граматико-перекладний метод.
60. Текстуально-перекладний метод.
61. Соціальні та економічні передумови виникнення прямих методів.
62. Психологічні і лінгвістичні передумови виникнення прямих методів.
63. Прямі методи в Україні і за кордоном: основні представники, цілі, зміст, принципи та прийоми навчання.
64. Метод Г. Палмера.
65. Метод М. Уеста.
66. Аудіо-візуальний метод.
67. Аудіо-лінгвальний метод.
68. Змішані методи навчання.
69. Методичні погляди Ч. Фріза і Р. Ладо.
70. Комунікативні методи навчання.
71. Інтенсивні методи навчання.
72. Метод повної фізичної реакції.
73. Драматико-педагогічний метод.
74. «Мовчазний метод».
75. Груповий метод.
76. Ігровий метод.
77. Метод проектів.

ЛІТЕРАТУРА

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 352 с.

2. Артемова Л.В. Історія педагогіки України : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Либідь, 2006. 424 с.
3. Веретенко Т.Г. Загальна педагогіка : навч. посіб. Київ : ВД «Професіонал», 2004, 128с.
4. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посіб. Дрогобич : Коло, 2006. 606 с.
5. Волкова Н.П. Педагогіка: посібник. 2-е вид. Київ : Академія, 2007. 616 с.
6. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 374 с.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 532 с.
8. Зайченко І. Педагогіка: підручник, 3-є видання. Київ : Ліра-К, 2016. 608 с.
9. Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / упоряд. О. О. Любар. Київ : Т-во «Знання», 2003. 766 с.
10. Кравець В. Історія української школи і педагогіки. Тернопіль, 1994. 360 с.
11. Кравець В. П. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва. Тернопіль, 1996. 436 с.
12. Кравець В.П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ ст. Тернопіль, 1996. 290 с.
13. Кремень В.Г. Енциклопедія освіти. Київ : Юрінкомінтер, 2008. 1040 с.
14. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка : підручник. Київ : Знання-Прес, 2003. 418 с.
15. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка: навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 172 с.
16. Мельничук С.Г. Педагогіка (Теорія виховання): навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Слово», 2012. 288 с.
17. Мешко О.І., Янкович О.І., Мешко Г.М. Короткий виклад курсу «Історія зарубіжної школи і педагогіки»: навч.-метод. посіб. Тернопіль : ТДПУ, 2012. 82 с.
18. Мешко О.І., Янкович О.І., Мешко Г.М. Короткий виклад курсу «Історія української школи і педагогіки»: навч.-метод. посіб. Тернопіль : ТДПУ, 2012. 95 с.
19. Пашенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка. Київ : Центр наукової літератури, 2019. 228 с.
20. Радул А.Б., Довга Т.Я. Педагогіка : інформативний виклад. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2016. 344 с.
21. Скільський Д.М. Історія української педагогіки : ілюстрований навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 340 с.
22. Українська педагогіка в персоналіях: навч. посіб. у 2 кн. Кн. 1. / за ред. О. В. Сухомлинської. Київ : Либідь, 2005. 624 с.
23. Українська педагогіка в персоналіях: навч. посіб. у 2 кн. Кн. 2. / за ред. О. В. Сухомлинської. Київ : Либідь, 2005. 552 с.
24. Хрестоматія з української класичної педагогіки: К. Ушинський, С. Русова, А. Макаренко, Г. Ващенко, В. Сухомлинський : навч. посіб. / уклад.: В. Кравець, О. Мешко. Київ : Грамота, 2008. 768 с.
25. Чайка В.М. Основи дидактики : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2011. 240 с.
26. Янкович О.І. Історія педагогіки в контрольних, тестових, практичних та самостійних завданнях. Тернопіль : ТДПУ, 2002. 59 с.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

1. Биконя О.П. Організація самостійної позааудиторної роботи з англійської мови студентів економічних спеціальностей. Чернігів : ЧНТУ, 2015. 432 с.
2. Вишневський О.І. Методика навчання іноземних мов : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 206 с.

3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва ; пер. О. М. Шерстюк. Київ : Ленвіт, 2003. 261 с.
4. Задорожна І.П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки : монографія. Тернопіль : Вид-во ТНПУ, 2011. 414 с.
5. Зеня Л. Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі: лекційно-практичний курс : навч. посіб. Горлівка : Видавництво ГДПМ, 2008. 340 с.
6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. / за ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
7. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л.С.Панова та ін. Київ : Вид. центр «Академія», 2010. 327 с.
8. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: навч.-метод. посіб. / Бігич О.Б., та ін. ; за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2010. 332 с.
9. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов. Київ : Ленвіт, 2008. 285 с.
10. Ніколаєва С. Ю., Задорожна І. П. Теоретичні засади історії методики навчання іноземних мов: монографія. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 298 с. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23741>
11. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: посіб. вид. 2-е, доп. і переробл. / С.Ю. Ніколаєва та ін. Київ :Ленвіт, 2004. 360 с.
12. Практикум з методики викладання німецької мови / С.Ю. Ніколаєва та ін. Київ : Ленвіт, 2007. 287 с.
13. Практикум з методики викладання французької мови / С.Ю. Ніколаєва та ін. Київ : Ленвіт, 2006. 432 с.
14. Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу: за результатами науково-методичних досліджень : голективна монографія / О. Б. Бігич та ін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2014. 148 с.
15. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах : колективна монографія / С.Ю. Ніколаєва та ін. Київ : Ленвіт, 2015. 444 с.
16. Тарнопольский О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти. Дніпропетровськ : ДУЕП, 2005. 246 с.
17. Тарнопольский О.Б., Кожушко С.П. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою. Вінниця: Нова книга, 2008. 288 с.
18. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
19. Черниш В.В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англійської компетенції в говорінні: монографія. Київ : Ленвіт, 2013. 396 с.
20. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підр. для студ. Вінниця : Нова книга, 2013. 376 с.
21. An Introduction to the Current European Context in Language Teaching. EMCL : Council of Europe Publishing, 2004. 101 p.
22. Aufgaben, Übungen, Interaktion / H. Funk u.a. München : Klett–Langenscheidt, 2014. 184 s.
23. Deutsch als fremde Sprache / H. Barkowski u.a. München : Klett–Langenscheidt, 2014. 200 s.
24. European Profile for Language Teacher Education – A Frame of Reference / written by M. Kelly, M. Grenfell. Southampton, 2005. 47 p.
25. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to teaching English. Oxford : Oxford Univ. Press, 2008. 176 p.

26. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford : Oxford University Press, 2008. 176 p.
27. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. Pearson Longman ELT, 5th edition, 2007. 446 p.
28. Insights from the Common European Framework / ed. by K. Morrow Oxford : Oxford Univ. Press, 2004. 143 p.
29. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press, 2000. 318 p.
30. Richards J. C., Schmidt R., Kendricks H., Kim Y. Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics. Harlow : Pearson Education Ltd, 2002. 608 p.
31. Richards J., Schmidt R. Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics. London : Longman, 2002. 595 p.
32. Willis J. A Framework for Task-Based Learning. Harlow : Longman, 2001. 183 p.
33. Willis J. Teaching English through English. Harlow : Longman, 2005. 191 p.